

HONISMERETI ÉVFORDULÓNAPTÁR, 2022

1322. Károly Róbert Temesvárról Visegrádra teszi át az ország fővárosát.

† **1322.** Debreceni Dózsa (? Debrecen) nádor, a kiskirályok elleni harc egyik hadvezére.

1347. Nagy Lajos megindítja hadjáratát Nápoly ellen.

1497. Bakócz Tamás megszerzi az esztergomi érsekséget.

x 1522. Fejérvény István (Kóny) esztergomi érsek († Pozsony, 1596. nov. 20.)

1622. Bethlen Gábor főiskolát alapít Gyulafehérváron.

x 1697. Benczig Mátyás (Borsod) debreceni főorvos († Debrecen, 1749. dec. 3.)

x 1747. Bessenyei György (Bercel) író, költő, filozófus († Pusztakovácsi, 1811. febr. 24.)

x 1747. Szentés Antal Reginárd (Csikmadéfalva) ferences szerzetes, tanár, író († Székelyudvarhely, 1806. jún. 25.)

x 1822. Noszlopy Gáspár (Vrácik) 48-as honvédőrnagy († Pest, 1853. márc. 3.)

x 1822. Rózsavölgyi Gyula (Baja) zeneműkiadó, hangversenyrendező († Pest, 1861. aug. 18.)

x 1822. Tyroler József (Alsókubin) réz- és acél-metsző, illusztrátor, a Kossuth-bankók rajzolója († Pest, 1854. okt. 26.)

x 1897. Kurcsi Mínya (Magyaró) havasi mesemondó († Magyaró, 1971.)

x 1897. Okolicsányi Ferenc (Bp.) fizikus, a televízió-képernyő egyik feltalálója († London, 1954. okt.)

† **1947.** Bethlen István gr. (Szovjetunió) politikus, miniszterelnök (x Gernyeszeg, 1874. okt. 8.)

JANUÁR

1047. I. András koronázása Székesfehérvárott.

1622. Bethlen Gábor letelepítette Erdélyben a Morvaországból vallásuk miatt elűldözött anabaptista (habán) iparosokat.

2. x 1772. Jankovich Miklós (Pest) könyv-, régiség- és műgyűjtő, történész († Pest, 1846. ápr. 18.)

6. x 1822. Lónyay Menyhért (Nagylónya) politikus, publicista, miniszterelnök († Bp., 1884. nov. 3.)

6. x 1897. Veres Péter (Balmazújváros) író, publicista, politikus († Bp., 1970. ápr. 16.)

10. x 1897. Pánczél Lajos (Temesvár) újságíró, író, filmtörténész († Bp., 1971. márc. 16.)

13. 1847. Az uralkodó István főherceget nevezi ki nádorrá.

16. x 1822. Orczy Béla br. (Pest) országbíró, miniszter († Bécs, 1917. febr. 7.)

16. x 1847. Mikszáth Kálmán (Szklabonya) író, újságíró, akadémikus († Bp., 1910. máj. 28.)

20. x 1747. Szirmay Antal (Eperjes) Zemplén megyei földbirtokos, helytörténeti író († Szinyér, 1812. szept. 19.)

20. x 1797. Pály Elek (Pápa) színész, énekes, műfordító, a magyar opera megalapítója († Kolozsvár, 1846. márc. 4.)

20. x 1847. Reizner János (Szeged) jogász, régész, történész, könyvtáros († Szeged, 1904. jan. 20.)

22. x 1722. Ribini János (Krencs) ev. lelkész, egyháztörténész († Pozsony, 1788. aug. 8.)

22. x 1822. Markó Károly (Pest) festőművész († Moszkva, 1891.)

26. x 1822. Fiala János (Temesvár) 48-as honvédtiszt, vasúti mérnök († San Francisco, USA, 1911. dec. 8.)

FEBRUÁR

1647. A pozsonyi országgyűlés törvényt hoz a szabad királyi városokban lakó nemesek kiváltságairól, függetlenül őket a városi hatóságoktól.

1. x 1897. Lestyán Sándor (Bp.) író, újságíró († Bp., 1956. nov. 12.)

2. x 1696. Fiala Jakab (Rákos) költő, iskoladráma-író († Breznónánya, 1733. okt. 1.)

5. x 1797. Andrássy György gr. (Kassa) gazdasági szakíró, akadémikus († Bécs, 1872. dec. 17.)

10. 1947. A szövetségesek Párizsban megkötik a békediktátumot Magyarországgal.

16. x 1922. Járóka Sándor (Kisvárd) primás, zenekarvezető († Bp., 1984. ápr. 11.)

19. x 1922. Horváth István (Bp.) az egyetemi diákszínjátászás kezdeményezője, rendező († Bp., 1941. okt. 17.)

21. † 1822. Nemesnépi Zakál György őrségi író, az első magyar nyelvű tájmonográfia szerzője (x Senyeháza, 1761. okt. 11.)

23. † 1822. Berzeviczy Gergely közgazdasági író (x Kakaslomnic, 1763. jún. 15.)

24. x 1822. Irányi Dániel (Toporc) jogász, politikus († Nyíregyháza, 1892. nov. 2.)

28. x 1522. Fronius Mátyás (Brassó) tanár, városi tanácsos († Brassó, 1588.)

28. x 1847. Vörös Sándor (Tata) mezőgazdasági tanár, szakíró († Bp., 1918. ápr. 30.)

MÁRCIUS

1. x 1822. Kenessy Kálmán (Kápolnásnyék) nőtényenemesítő († Kápolnásnyék, 1913. júl. 2.)

3. x 1922. Hidegkuti Nándor (Budapest) világhírű labdarúgó, az Aranycsapat csatára, olimpiai bajnok († Budapest, 2002. febr. 14.)

4. x 1922. Forró Dezső Kamill (Vágfarkasd) r. kat. lelkész, festőművész († Esztergom, 1974. febr. 25.)

6. x 1797. Balásházy János (Sátoraljaújhely) mezőgazdasági szakíró, agrártudós, akadémikus († Debrecen, 1857. nov. 19.)

12. x 1847. Korbuly József (Sárosmagyarberkesz) gépészmérnök, számos találmány fűződik a nevéhez († Bp., 1914. jun. 10.)

14. x 1822. Szabó József (Kalocsa) banyamérnök, geológus, mineralógus, egyetemi tanár, akadémikus († Bp., 1894. ápr. 10.)

18. x 1922. Pécsi Sándor (Sajószentpéter) színész († Bp., 1972. nov. 4.)

24. x 1897. Hamvas Béla (Eperjes) filozófus, író, esztéta († Bp., 1968. nov. 7.)

27. † 1472. Janus Pannonius/Csezmiczei János (Medvevár) költő, magyar humanista (x Csezmicze, 1434. aug. 29.)

27. x 1722. Batthyány Ádám Vencel gr. (Németújvár) kamarai tanácsos, generális, báni helytartó († ?, 1787.)

28. x 1847. Farkas Gyula (Pusztasárosd) matematikus, fizikus, Kolozsváron tanszékvezető († Pestszentlőrinc, 1930. dec. 26.)

28. x 1897. Sulyok Dezső (Simaházapuszta) ügyvéd, FKGP-politikus († New York, 1965. máj. 18.)

30. 1722. Az erdélyi országgyűlés is elfogadja Nagyszebenben a Habsburgok nőági örökösödését, a Pragmatica Sanctiot.

ÁPRILIS

10. x 1847. Pulitzer József (Makó) újságíró, lapkiadó († Charleston, USA, 1911. okt. 29.)

14. x 1797. Szilágyi Ferenc (Kolozsvár) tanár, történész, újságíró, akadémikus († Bp., 1876. máj. 20.)

15. x 1847. Ugron Gábor (Szombatfalva) agilis politikus († Bp., 1911. jan. 23.)

23. x 1847. Radó Vilmos (Eger) nevelőintézeti tanár, pedagógiai és ifjúsági író († Bp., 1919. dec. 9.)

24. 1222. II. András kiadja Fehérvárott az Aranybullát, ami törvénybe foglalja a nemesség jogait és a király kötelességeit.

MÁJUS

3. x 1822. Bittó István politikus, miniszterelnök († Bp., 1903. márc. 7.)

4. x 1847. Halmos János (Pest) Budapest polgármestere († Bp., 1907. ápr. 17.)

6. x 1797. Bárfay László (Felsővadász) író, irodalom-szervező, akadémikus († Pest, 1858. máj. 9.)

11. x 1822. Szigeti József (Veszprém) színész, író, rendező, akadémikus († Bp., 1902. febr. 26.)

24. x 1822. Foltényi Vilmos (Komját) színész, operaénekes († Debrecen, 1905. febr. 3.)

24. x 1822. Oroszhegyi Józsa (Nagykolcs) orvos, 48-as szabadságharcos († Buda, 1870. febr. 19.)

30. x 1922. Vincze István (Miskolc) etnográfus († Bp. 1982. szept. 30.)

31. x 1847. Kisfaludy Árpád Béla (Gyömöre) r. kat. lelkész, teológus, egyházi író, egyetemi tanár († Bp., 1903. ápr. 26.)

31. x 1897. Kökény Lajos (Sátoraljaújhely) szerkesztő, gyorsíró, eszperantista († Bp., 1985. ápr. 27.)

JÚNIUS

1547. A török Porta a hazai hódoltsági területeket (Duna-Tisza köze, Dráván túli vármegyék, Baranya, Tolna és Fehér megye) török közigazgatás alá vonja.

2. x 1822. Csengery Antal (Nagyvárad) politikus, publicista, közigazdász, történész, akadémikus († Bp., 1880. júl. 13.)

8. x 1822. Czetz János (Gidófalva) honvédtábornok († Buenos Aires, Argentína, 1904. szept. 6.)

9. x 1847. Hauszmann Alajos (Buda) építész, egyetemi tanár, akadémikus († Velence, Fejér m., 1926. júl. 31.)

14. x 1822. Péch Antal (Nagyváradolaszi) bányamérnök, szakíró, akadémikus († Selmecbánya, 1895. szept. 18.)

15. x 1795. Brassai Sámuel (Torockó) polihisztor, egyetemi tanár, akadémikus († Kolozsvár, 1897. jún. 24.)

16. x 1897. Molnos Lipót (Váradles) irodalomtörténész († Bp., 1982. okt. 16.)

17. x 1822. Frivaldszky János (Rajec) természettudós, akadémikus († Bp., 1895. márc. 29.)

20. x 1847. Radvánszky Géza br. (Sajókaza) politikus († Bp., 1918. máj. 22.)

25. † 1622. Báró Révay Péter (Trencsén) koronőr (x Szklabinya, 1568. febr. 2.)

30. 1697. Kuruclázadás Sátoraljaújhelyen.

30. 1722. A magyar országgyűlés elfogadja a Pragmatica Sanctiot, a Habsburgok nőági örökösödését (1723. 1–3. tc.)

JÚLIUS

1. x 1822. Nagy Imre, Alsószopori (Németkeresztúr) kúriai bíró, történész, akadémikus († Bp. 1894. máj. 5.)

14. x 1622. Rákóczi Zsigmond (Sárospatak) a székelyek generálisa († Fogaras, 1652. febr. 4.)

14. x 1922. Karsai Elek (Putnok) történész, levéltáros († Bp., 1986. máj. 23.)

15. x 1897. Györffy Lajos (Túrkeve) tanár, helytörténész, múzeumigazgató († Túrkeve, 1986. márc. 20.)

23. x 1822. Máriássy János (Igló) 48-as honvédezredes, a magyar királyi honvédség altábornagya († Bp., 1905. jan. 24.)

25. x 1722. Fellner Jakab (Nikolsburg, Morvao.) építész, a késő barokk (copf) stílusú építészet egyik legkiválóbb magyarországi mestere († Tata, 1780. dec. 12.)

27. x 1897. Csiha Antal (Hajdúböszörmény) tanár, művelődéstörténész († Hajdúböszörmény, 1981. júl. 11.)

30. x 1922. Pálinkás[-Pallavicini] Antal (Bp.) katonatiszt, 56-os felkelő († Bp., 1957. dec. 10.)

AUGUSZTUS

x 1647. Kocsi Csergő Bálint (Kocs) ref. prédikátor, gályarab, tanár († Hosszúpályi, 1698 után)

3. x 1847. Schneller István (Kőszeg) pedagógiai író, egyetemi tanár, akadémikus († Bp., 1939. jan. 25.)

5. x 1897. Illés Endre (Tunyog) ref. lelkész, egyháztörténész († Debrecen, 1962. ápr. 18.)

8. † 1722. Gróf Esterházy Antal kuruc tábornagy (x Galánta, 1876. febr. 3.)

6. x 1897. Vér Andor (Sátoraljaújhely) költő, író, műfordító († Buenos Aires, Argentína, 1976. márc. 24.)

9. x 1922. Reich Károly (Balatonszemes) grafikusművész († Bp., 1988. jan. 7.)

9. † 1472. Vitéz János (Esztergom) humanista, esztergomi érsek (x Zdrena, 1408 körül)

10. x 1897. Fábry Zoltán (Stósz) író, publicista, kritikus († Stósz, 1970. máj. 31.)

13. x 1897. Péczely Attila (Rákosszentmihály) népzenegyűjtő, muzeológus, orvos († Weiden, Németo., 1964. júl. 6.)

16. x 1897. Aszalós Imre (Hajdúnánás) orvos, műgyűjtő († Baja, 1973. márc. 18.)

20. x 1897. Ascher Oszkár (Bp.) színész, előadóművész († Bp., 1965. okt. 25.)

21. x 1847. Dezső Lajos (Szentés) tanár, pedagógiai író († Bp., 1904. aug. 15.)

26. x 1897. Bányai Kornél (Újbánya) költő († Szolnok, 1934. aug. 31.)

31. 1947. A „kékcédulás” csalással lebonyolított országgyűlési választásokon a koalíció pártjai 60%-ot szereztek.

SEPTEMBER

1. 1847. István főherceg nádor megnyitja a Pest-Szolnok vasútvonalat.

1. 1922. Törvény rendelkezik az Országos Magyar Gyűjteményegyetem (Országos Levéltár, Nemzeti, Szépművészeti, Iparművészeti Múzeum, Egyetemi Könyvtár) létrehozásáról.

8. x 1922. Tomanek Nándor (Pécs) színész († Bp., 1988. aug. 4.)

9. x 1847. Villányi Szaniszló Béla (Tósokberénd) bencés apát, tanár, helytörténész († Bakonybél, 1898. júl. 12.)

11. 1697. A Savoyai Jenő vezette keresztény seregek a Tisza-parti Zentán meghatározó jelentőségű győzelmet arattak és tartós visszavonulásra kényszerítették II. Musztafa szultán egyesített török csapatait.

11. x 1847. Czóbel István (Anarcs) vallástörténész, esztéta († Nagycsór, 1932. ápr. 30.)

13. x 1797. Aranyosrákosi Székely Sándor (Székelykál) író, unitárius püspök († Marosszentkirály, 1854. jan. 27.)

16. x 1897. Bonczos Miklós (Nagyszalonta) jogász, politikus, belügyminiszter († Buenos Aires, Argentína, 1971. aug. 16.)

17. x 1847. Schiller Zsigmond (Ógyalla) jogász, szerkesztő, botanikus († Bp., 1920. szept. 12.)

20. x 1897. Tamási Áron (Farkaslaka) író († Bp. 1966. máj. 26.)

23. x 1872. Richter Gedeon (Ecséd) gyógyszerész, a modern magyar gyógyszeripar megeremtője († Bp., 1944. dec. 30.)

24. x 1897. Sinka István (Nagyszalonta) költő, író († Bp., 1969. jún. 17.)

27. x 1772. Kisfaludy Sándor (Sümeg) költő († Sümeg, 1844. okt. 28.)

29. † 1872. Déryné Széppataki Róza (Miskolc) színésznő, az első magyar opera-énekesnő (x Jászberény 1793. dec. 23.)

30. x 1847. Hugonnai Vilma gr. (Nagytétény), az első magyar orvosnő, a női jogegyenlőség hazai szószólója († Bp., 1922. márc. 25.)

OKTÓBER

4. x 1822. Posner Károly Lajos (Pest) a hazai grafikai és papírfeldolgozó-ipar úttörője († Bp., 1887. dec. 7.)

8. † 1872. Kagerbauer Antal (Kolozsvár), a romantika korának legjelentősebb kolozsvári építésze (x Abrudbánya, 1814. jún. 5.)

11. x 1822. Fabiny Teofil (Pest) jogász, miniszter († Bp., 1908. márc. 4.)

15. x 1822. Ábrányi Kornél (Szentgyörgyábrány) zeneszerző, zongoraművész, zenepedagógus († Bp., 1903. dec. 20.)

22. x 1822. Orlai Petrich Soma (Mezőberény) festőművész († Bp., 1880. jún. 5.)

23. x 1922. Bálint Ágnes (Adony) író, dramaturg († Vecsés, 2008. okt. 24.)

25. x 1822. Dux Adolf (Pozsony) újságíró, műfordító († Bp., 1881. nov. 20.)

28. x 1847. Vörös Ferenc (Sárbogárd) újságíró, a selmecbányai múzeum alapítója († Selmecbánya, 1920. márc. 19.)

30. † 1922. Gárdonyi Géza (Eger) író, költő, akadémikus (x Agárd, 1863. aug. 3.)

NOVEMBER

1. x 1847. Török Bertalan (Nagyenyed) politikus, publicista († Nagyenyed, 1915. jan. 6.)

9. x 1847. Boczonádi Szabó Imre (Kiskunfélegyháza) színész, a vándorméhészet úttörője († Újpest, 1933. febr. 4.)

12. 1847. Pozsonyban megnyílik az országgyűlés, az ellenzék vezére Kossuth Lajos.

17. x 1847. Molnár Antal (Szamosújvár) levéltáros, az örmények kutatója († Bp., 1902. jan. 6.)

18. x 1797. Károlyi István gr. (Kaplony) főispán, akadémikus, az Ybl tervei szerint készült fóti templom és kastély építtetője († Fót, 1881. jún. 12.)

23. x 1797. Mátray Gábor (Nagykátá) zeneszerző, zenetörténész, pedagógus, akadémikus († Bp., 1875. júl. 17.)

23. x 1847. Horváth Géza (Csécs) zoológus, orvos, akadémikus († Bp., 1937. szept. 8.)

25. x 1897. Nagy István id. (Kerkakutas) juhász, fafaragó népművész († Berhida, 1971. nov. 29.)

29. 1847. Szemere Bertalan benyújtja az országgyűlésnek az ellenzék javaslatát a közteherviselésről, a házi és a hadi adóról.

29. 1947. Államosítják a nagybankokat.

DECEMBER

1. x 1847. Inkey Béla (Pozsony) geológus, agrogeológus, akadémikus († 1921. aug. 31.)

3. 1847. Lónyay Gábor betereszti az országgyűlésnek az ellenzék javaslatát az örökváltságról.

6. x 1797. Nagy Károly (Révkomárom) matematikus, közgazdász, csillagász, publicista, akadémikus († Párizs, 1868. márc. 2.)

7. x 1722. Festetics Pál gr. (Pozsony) nagybirtoikos, kamarai alelnök, iskolaalapító († Pozsony, 1782. ápr. 7.)

8. x 1872. Janovics Jenő (Ungvár) színész, rendező, a magyar filmgyártás úttörője († Kolozsvár, 1945. nov. 16.)

11. x 1897. László Ferenc (Pápa) állatorvos, tanár, tudománytörténész († Bp., 1967. márc. 9.)

15. † 1822. Verseghy Ferenc költő, nyelvész, irodalomszervező (x Szolnok, 1757. ápr. 3.)

20. x 1847. Bihar Ferenc (Debrecen) katonatiszt, miniszter († Bp., 1920. máj. 17.)

26. x 1897. Szarka Géza (Bük) író, tanár, könyvtáros († Székesfehérvár, 1974. szept. 2.)

29. x 1922. Borbély László (Bp.) újságíró, Kőbányai Péter néven a SZER munkatársa († München, 1985. szept. 14.)

Összeállította: *Halász Péter*

A 2021. ÉV TARTALOMJEGYZÉKE

ÉVFORDULÓK

Diószegi György Antal: A kétszáz éve megindított görög szabadságharc. Adalékok a hellén-magyar kapcsolatokhoz 2/3

Halász Péter: „Egyre nehezebben tudok a gyermekeim szömbibe nézni”. Erdei Ferenc halálának ötvenedik évfordulójára 5/7

Koczó József: Száz éve született Együd Árpád néprajzkutató 5/3

Lengyel Ferenc: Kétszáz éve született Szelestey László költő, politikus 6/3

Magyar Zoltán: „Babba Mária az égen jár...”. Emlékezés a száz évvel ezelőtt született Daczó Árpád Lukácsra 6/11

Török Róbert: „Zwack így tovább!”. Kétszáz éve született Zwack József, a likórkülönlegességek gyárának alapítója 2/9

S. Turcsányi Ildikó: Ötven éve hunyt el a „békési” régészprofesszor, Banner János 6/16

Vágvölgyi Zoltán: Egy múzeumigazgató emlékére. Százötven éve született a szentesi Koszta József Múzeum alapítója, Csallány Gábor 6/7

Vitányi Ildikó: Ötven éve hunyt el Trócsányi Zoltán 5/12

ISKOLA ÉS HONISMERET

Tanítómestereink

Deme László: Nyelv és nyelvészet a tudományos-technikai forradalom idején 6/16

Eötvös József: Gondolatok 2/17

Erdélyi Zsuzsanna: Az archaikus népi imádságokról 1/3

Kölcsey Ferenc: Intelmek 3/7

Márton Áron: Nemzet és kultúra 4/3

Pilinszky János: A teremtő képzelet 5/16

Bárdos Zsuzsa: „Prédikátorok nyakas népe ez...”. Orosháza múltjának tisztelete a település református iskolájában 1/5

Farkas Edit–Hajdu Hajnalka: A székesfehérvári Vörösmarty Mihály Könyvtár honismereti vetélkedői 3/5

Gergelyné Bodó Mária: A honismeret és a digitális oktatás 2/20

Gergelyné Bodó Mária: Módszertani útmutató Csongrád megyéből 3/9

Szalai Ágnes: Várostörténeti monográfia a tolnai megyeszékhelyről 2/22

Vizi Márta: Gondolatok Szekszárd várostörténeti kötetéről és az ahhoz készített munkafüzetéről 2/27

FÓRUM

Bihari Puhl Levente: Honismereti barangolások festőecsettel 6/33

Hideg Ágnes: Az újragondolt „libresszó”: a miskolci Antik Art Café 6/31

Mesznéder Klára: Mátyási József poéta nyomában Debrecenben. A XLVIII. Országos Honismereti Akadémián emlékezetembe ötlött gondolatok 6/29

Szűcs István: A Regnum Marianum-közösség és -templom története II. 6/26

Tóth Álmos: Eötvös Loránd mindenkié 1/11

HAGYOMÁNY

Bajkó Ferenc: A harangok „szíve” 2/34

Bartha Júlia: Keleti örökség a Nagyknuság népi kultúrájában 5/18

Bihari Puhl Levente: Égi orgonák készítője. Emlékezés Albert Miklósrá 2/44

Fehér Zoltán: A „Papjancsi-vicek” effektusa népdalszövegeinkben 2/51

Fülöp László: A győri kovácsok céhe 2/29

Gelencsér József: Nádvágas a székesfehérvári Sóstón 2/47

Gelencsér József: Halászat a székesfehérvári Sóstón 3/10

Resócki Rolland: Ügyességi táncok a vajdasági Tisza mentén 5/20

Sóstainé Márfi Ibolya: A szepetneki drótosok 2/40

Viszóczky Ilona: A miskolci kocsonya 1/17

KÖZ-GYŰJTEMÉNYEK

Aszt Ágnes–Balázs Livia: A megtalált „kisösvény”. Új múzeum a Rábaköz szívében 2/58

Erdős Zoltán: A közösség múzeuma. A Nagyarsányi Helytörténeti Gyűjtemény 2/54

Erdős Zoltán: Honismereti Szakkör és Történeti Téka Sásdon 6/37

Kemecsi Lajos: A költöző Néprajzi Múzeum 3/16

TERMÉS

Alföldi Vilma: Báró Károlyi László „útja” az olcsvai Asszony-réttől a kaplonyi Károlyi-kriptáig 1/40

Anka László: Tápiószecső Nagyközség az országzászló mozgalomban 6/65

Aranyos Tibor József: A Szent Jobb Nyíregyházán 4/49

Asztalos Zoltán: A Szent Jobb Szekszárdon 4/40

- Bacsó Róbert*: A Szent Jobb Kárpátalján 4/54
- Bán Andrea*: Bak Zoltán, a szűrszabómester 3/76
- Bánfalvi László*: A Szent Jobb egri „látogatásai” 4/44
- Bea Csaba*: Görgői és Vác kapcsolata a dualizmus korának helyi sajtójában 5/58
- Bodó Imre*: Kozáry Géza, a borászat kimagasló egyénisége 2/88
- Bruckner Éva*: A járványok alakította Pest 1/34
- Debreczeni-Droppán Béla*: Ybl Miklós nekrológja a budai vár „Építési napló”-jában 1/50
- Dombóvári János*: Emlékezés Lavotta Jánosra 5/92
- Fábián Borbála*: Piarista Kilátó Központ. Egy megújult kolostorépület Vácott 1/21
- Fülöp László*: Sopron vármegye határozata a Rábaköz árvízvédelméről és a Rába malmairól 1579-ben 5/32
- Gömör Béla*: Závory Sándor, Mikszáth Kálmán orvosa 6/82
- Halmágyi Miklós*: Szent László emléke Békés megyében 4/8
- Hádingger-Hidasi Márk*: Töredékek a györkönyi zsidóság történetéből 2/79
- Hála József*: Jókai Mór, Arany János és Hatvani professzor „electrica machiná”-ja. Jegyzetek Posta József cikkéhez 3/71
- Hodos Gábor*: Hídvégi Lajos kántortanító emlékezete 6/92
- Horváth Attila*: Az 1944. június 2-ai debreceni bombatámadás károkozása a helyi tömegközlekedésben 3/53
- Horváth Péter*: Cívisszakarakter a debreceni belváros építészetében 3/43
- Kerekes Dóra*: Aki több mint 1000 versenyt nyert. Sajdik Sándor, a zsöké 2/94
- Kerekes Dóra*: „Jaj, de szép ez a vagon, anyukám!” A Szent Jobbot szállító Aranyvonat 4/27
- Kis Krisztián Bálint*: Drávaközi nyomdák, könyvkereskedők és sajtótermékek a kezdetektől 1944-ig 5/78
- Sz. Kristóf Ildikó*: „Keserves Dög-halált botsáta Várasunkra...”. Az 1742. évi debreceni pestisjárvás 3/37
- Kovács Gergely*: Boldog Károly, a történelmi Magyarország utolsó királya 4/16
- Kovácsné Tóth Enikő*: „Jöjj, jöjj, nagy szent királyunk!”. A Szent Jobb Zalaegerszegen 4/35
- Kuglics Gábor*: A Püspökmolnári Önkéntes Tűzoltó Egyesület vázlatos története 5/72
- Kurucz Ádám*: Habsburg-Lotaringiai József Árpád királyi herceg keresztelője a király nélküli királyságban 4/22
- Kurucz Ádám*: Az Ónodon felállított első világ-háborús emlékmű felavatása 6/60
- Langó Zsuzsanna*: Adatok két nógrádi kis tó történetéhez 5/54
- Losonczy Tóth Árpád*: Tanárky Gedeon és 1838. évi pesti árvízi naplója 5/36
- Lukács László*: A Csokonai család Alcsúton 5/90
- Magyar János*: Őslénytani kutatás a Hátszegi-medencében 5/27
- Mizsák Klaudia*: Az Aranyvonat 1942. évi nagyváradi állomása 4/58
- Molnár Zsolt*: Az amerikai magyarság Trianon-kultusza. Egy 40 évvel ezelőtti emlékműavatás története 6/70
- E. Nagy Katalin*: A Kórogytól a Tacsillóig. Hajdú-Bihar megyei helynevek névszociológiai vizsgálata 3/28
- Iff. Németh Gyula*: A KALOT-mozgalom végnapjai Borsodszentgyörgyön 5/87
- Novák László Ferenc*: Történeti múltunk két különös alakja, a pribék és a tolvaj 6/99
- Pallagi Mária*: Erzsébet királyné lánya, Mária Valéria főhercegnő és Rónay Jácint I. 1/45
- Pallagi Mária*: Erzsébet királyné lánya, Mária Valéria főhercegnő és Rónay Jácint II. 2/65
- Perczel Olivér*: Hajdú-Bihar megye román megszállása, 1919–1920 6/44
- Petneki Katalin*: Három eltűnt festmény nyomában. Avagy Mohács, 1931. augusztus 29. 5/97
- Posta József*: Hatvani István, a debreceni polihisztor professzor életútja 3/63
- Pál Lászlóné Szabó Zsuzsanna*: Az 1970-es nagy tiszai–marosi árvíz és Makó kitelepítésének emlékezete 5/48
- Rakita Eszter*: Jurányi Gusztáv az „amerikai Debrecen”-ben 1/30
- Róbert Péter*: Trianon és a magyar zsidók 6/52
- Reiman Zoltán*: A titokzatos hejőcsabai „zsebesakadémia” 6/107
- Sági György*: Két levél egy erzsébetvárosi „csillagos ház”-ból 2/73
- Sági György*: Grósz József kalocsa-bácsi érsek kapcsolatának alakulása a magyar állammal 1943 és 1961 között 5/82
- Sári Tamás*: Szegénység Hajdúdorogon az 1940–1950-es években 6/73
- Sashalmi-Fekete Tamás*: Szent László és a vérmedve, avagy egy legenda születése 4/12
- Sávoly Tamás*: A Nemzeti Lovardától a Magyar Rádió irodaépületéig 5/60
- †Sebő Ödön*: A „halálra ítélt zászlóalj” kitörése 1/54
- Szendrei Ákos*: A Bihari Hegyköz történeti demográfiaja 3/24
- Tóth Lilla*: Népdalgyűjtés göröngyös utakon. Papp János élete és munkássága 3/80

Valentyik Ferenc: Dabasi Halász Mária, az alsódabasi római katolikus templom alapítója 1/24

Valentyik Ferenc: Balla Pál, az 1956-os forradalom erdélyi származású mártírja 5/103

Valentyik Ferenc: Újabb krasznójarszki fejezetrel folytatódik Gyóni Géza utóélete 6/85

Varga Istvánné: Fajsi Károly, az eszperantó mozgalom jeles személyisége 2/89

Villei-Pribék András Gábor: Pribék Mihály, a motorcsónaksport nagy alakja 2/82

Villei-Pribék András Gábor: Mosolygó Imre, a nyírmártonfalvi görögkatolikus templom alapítója 6/94

Vincze János Farkas: Muhi László visszaemlékezései a főváros ostromáról 2/70

Szerelmes földrajz

Bárth János: Templomépítés Gyimesfelsőlakon (1899–1902) 1/87

† Daczó Árpád: A gyimesi „Babba Mária” 1/79

Deáky András: Gyimesbükk „átmeneti” állapota 1/109

Deáky András–†Domokos Pál Péter–Salamon József: Dani Gergely, a templomépítő 1/96

Fehér József: Az ég kék kupolája 4/63

Frisnyák Sándor: A Bodroglók történeti tájhasználat 4/80

Halász Péter: Szerelmes Gyimesem 1/59

Hegyessy Gábor: Élő táj a Bodroglókban 4/86

Kováts Dániel: Táj- és népismereti törekvések a Bodroglókban 4/65

Kókai Sándor: A Bodroglók természetföldrajza 4/72

Szilveszter Imre: A gyimesközéploki közösség vallási élete 1/105

Tankó Gyula: A „guzsalyaskodás” Gyimesben 1/71

Tankó Mónus Berta: Bontsunk gyűlést, verjünk gazdát! 1/68

Toldi Éva: Megtartó bástya a patakok országában. Az Árpád-házi Szent Erzsébet Római Katolikus Teológiai Liceum és alapítója, Berszán Lajos 1/99

Viga Gyula: Sokszínű Bodroglók. Történeti néprajzi vázlat a létformák változásairól és változatairól 4/90

Viga Gyula: Kiadványok a szlovákiai Bodroglókból és az Ung-vidékről 4/104

†Virt István: Halottas rítusok hagyományozódása egy gyimesi kistájon 1/74

Zvolenský Gabriella: A királyhelmei Mailáth József Regionális Múzeum 4/101

KRÓNIKA

A XLVIII. Országos Honismereti Akadémia Debrecen, 2021. július 5–9.

Papp László: Polgármesteri köszöntő 3/5
Debreczeni-Droppán Béla: Szétszakítva is egy-ségben. Ünnepi megnyitó 4/107

A Honismereti Akadémia kitüntetettjei, 2020–2021

Bél Mátyás – Notitia Hungariae Emlékérem kitüntetésben részesültek 4/111

Honismereti Munkáért Emlékéremmel kitüntetettek 4/113

Honismereti Emléklappal kitüntetettek 4/121
A szekcióülések beszámolói

1. szekció: *Bagdi László:* Csonka vármegyék 1920 után 4/123

2. szekció: *Heilaufer Zsuzsa:* A trianoni menekültek hatása a helyi közösségekre 4/126

3. szekció: *Halász Péter:* A határon túli magyarság helyi közösségei és szerveződése Trianont követően. I. Írásbeli hozzászólás: Mit válaszolnék, ha a 120 esztendeje született Domokos Pál Péter kérdezne a mennyországból a moldvai csángómagyarok mai helyzetéről? 4/128

Fleisz János II. Beszámoló 4/132

Bakos István: Nagyszőlős Boldogasszonya. Kárpátaljai szoborállítás az eucharisztia és a nemzeti szolidaritás jegyében 6/114

Deáky András: II. Rákóczi Ferenc és Márton Áron szobra Gyimesbükkön 6/119

Debreczeni-Droppán Béla: A Honismereti Szövetség online konferenciája A Magyar Kultúra Napján 1/143

Debreczeni-Droppán Béla: A Honismereti Szövetség tisztújító közgyűlése 3/96

Debreczeni-Droppán Béla: A Honismereti Szövetség révkomáromi konferenciája. (2021. szeptember 18–19.) 6/126

Ferencz Győző: Régészeti leletek Zalában 2/98

Frisnyák Sándor: Dr. Kókai Sándor, a Balassa Iván-emlékérem 2021. évi díjazottja 6/124

Halász Péter: A néprajzi kutatás mint erkölcsi kiállás, Andrásfalvy Bertalan 90. születésnapjára 5/107

M. Lovas Krisztina: Báró Eötvös József újrate-metése Erzsébetvárosban 6/129

Pál Lászlóné Szabó Zsuzsanna: Paganini József emléke Szabadkán 3/88

Székely András Bertalan: Köszöntjük a 75 éves Móser Zoltánt 3/90

Székely András Bertalan: Emlékbeszéd Tolcsván a trianoni békediktátum évfordulóján 6/110

Tóth György: Barsi Ernő és Timaffy László szigetközi emléktáblája 1/114

Tölgyesi József: Egy életút kettős kötődésben. Hetvenéves a levéltáros és helytörténet-kutató Somfai Balázs 3/94

Tölgyesi József: Egy életút emlékei. Kilencvenéves a lexikográfus könyvtáros, Varga Béla 5/114

Wirth István: A Jászárokszállási Népfőiskolai Társaság 30 éves működése 6/120

A Honismereti Szövetség új titkára 3/97

A magyar nyelv hete – A költészet nyelve 2/142

A természet csodái

Bartha Dénes: Az Év Fája, a lisztes berkenye 2/99

Selmecci Kovács Ádám: Az Év Madara, a cigánycsuk 2/110

Somogyi Dóra–Antal László–Nyeste Krisztián: Az Év Hala, a jászkeszeg 2/108

Tóth Balázs: Az Év Rovara, a kacsafarkú szender 2/105

In memoriam

Bárh János: Fehér Zoltán, a bátyai „tudós tanár” 5/117

Blazovich László: Elhunyt Szabó Ferenc (1935–2021) 3/102

Bodó Imre: P. Fekete István emlékezete (1925–2020) 3/99

Csáky Csongor: Búcsú Halzl Józseftől 3/100

Csorba László: „Nekem elhiszik az emberek...”. Ráday Mihály személyes közügyei 5/123

Halász Péter: Szöcs János, a „korszerű adathordozó” 1/117

Peterscsák Tivadar: Búcsú dr. Bodó Sándortól (1943–2021) 5/119

Pozsony Ferenc: Haszmann Pál Péter (1942–2021) 4/135

Tölgyesi József: Emlékezés Wöller Istvánra, a vízimalmok kutatójára. (1929–2020) 1/120

KÖNYVESPOLC

Baksa Brigitta: Anekdóták és mesék Dunakesziről 2/129

Bartha Eszter: A „magyar rozsdáövezet”. Egy eltűnő örökség nyomában 3/118

Bánkiné Molnár Erzsébet: Fülöpszállás története két kötetben 4/138

Bányászné Kristóf Andrea: A Marosszög történeti földrajzi monográfiája 6/135

Csorba Csaba: Dél-Borsodi dokumentumgyűjtemény 2/130

Csurman-Puskás Anikó: Könyv a regionális nyelvhasználat néhány kérdéséről 4/144

Diószegi György Antal: Könyvek a magyarországi görögökről 5/129

Dobos Irma: A Vásárhelyi Látóhatár repertóriuma 3/120

Fazakas-Timár Karina: Monográfia a moldvai magyarok párválasztásáról, házasságáról és gyermekvállalásáról 3/125

Ferencz Győző: Egy zalaegerszegi gimnázium 125 éve 5/131

B. Gál Edit: Képes levelezőlapjaink története 3/110

Glässeré Nagyillés Anikó: Könyv Gyula vallásos társulatairól 5/135

Györe Géza: Egy jelentős évforduló betiltásának hiteles története 2/122

Iff. Gyúsi László: Tatabányai zsidó családtörténetek 4/148

Halász Péter: Egy filosz néprajzkutató remeklése 1/129

Halász Péter: Szerelem a hagyományos paraszti világban 2/124

Hála József: Kitűnő és szemet gyönyörködtető könyv a Balaton kutatásának legújabb eredményeiről 3/123

Horváth Csaba Sándor: A szombathelyi polgári repülés története 1/124

Iancu Laura: A kibédi mese szépsége a maga teljességében 4/147

Klamár Zoltán: Tanulmányok a vajdasági Duna mentéről 3/121

Kónya Sándor: A bánáti leánynevelés szolgáltatásban 4/142

Korpics Márta: „Indulj el egy úton, én is egy másikon”. Könyv a magyar zarándokutakról 3/108

Kovács Ilona: Egy amerikai magyar bányászközösség történeti rekonstrukciója 3/114

S. Lackovits Emőke: Újabb kötet a Káli-medencéről 2/132

Lunkné Magyar Ágnes–Bozó László: Kevert története képekben 4/141

Magyar Zoltán: Az északi csángók krónikája 1/134

Magyar Zoltán: Palóc mesék hanggal, képpel 5/128

Ménes András: Árpádföld históriája 2/128

Murányi Lajos: Futballkönyv Kunszentmiklósról 6/138

Novák László Ferenc: Hódmezővásárhely írásban és képben 2/113

Oláh Róbert: „Érces” műemlékek „három város” szívében 2/119

Papp Izabella: Jászági népmesék 2/117

Pesti János: Pesty Frigyes baranyai helynévgyűjteménye 1/123

Silling István: Hódság, a szeretett bácskai szülőváros 2/120
Silling István: Közép-Bánát gyermekjátékai 6/133
Surányi Dezső: Pécshez kötődő tudósok könyve 1/132
Szacsvay Éva: A hazai népművészet történeti és elméleti kérdéseinek összegzése 3/106
Székelly András Bertalan: „A magyarországi nemzetiségek néprajza” legújabb német és szlovák kötetéről 1/126
Székelly András Bertalan: Tizenhat arasz hány öl? 4/145
Szoboszlai Sándor: Jubileumi kötet Várpalotáról 5/133
Udvarhelyi Nándor: Kárpát-Hazajáró szemmel 4/137
Udvarhelyi Nándor: Leletmentés Sárosban 5/136
Udvarhelyi Olivér: Csodálatos album Márton Áronról 2/123
Vargáné Nyári Katalin: „Jószerecsét!”. Könyv a várpalotai olvasóközösség és művelődési ház történetéről 4/151
Fr. Varga Kamill O. F. M.: Jászberényi szerzetesszolgálat 2/116
Vasvári Zoltán: Családtörténet Kiskunhalasról 2/115
Viczián István: Könyv a Bibliában említett ásványokról 6/132
Viszóczky Ilona: Fotóalbum a repáshutaiak múltjából 3/112
Zentai Tünde: Rábaköz az inventáriumok tükrében 4/140

HÍREK

A Bethlen Gábor Alapítvány díjazottjai 6/22
 A reménység oszlopa 4/121
 A Szent László legenda erdélyi templomok falképein 3/144
 Azonosították a Hunyadi-család DNS profilját 2/144
 Az újraépített Aranyvonat első útja Jászberénybe vezetett 4/106
 Elhunyt Bartók Péter 1/144
 Elindultam szép hazámból (új kétszáz részes rádiósorozat) 2/64
 Felhívás. Honismereti Bibliográfia 5/15
 Felavatták Bethlen Gábor szobrát Marosvásárhelyen 1/144
 Folyik a mohácsi tömegsír feltárása 2/112

Hatezer éves kincsek a rézkorból 2/112
 Honismerőtársunk kitüntetése (dr. Varga Szabolcs) 2/28
 Hortobágyi titkok 4/121
 Jövőre kezdődik a Hunyadi-sorozat forgatása 5/31
 Kalonda és Hollókő közös öröksége 6/36
 Kinyitják Mátyás király szülőházát 4/121
 Közérdekű indítvány. Régi utcaneveink felidézése. A Boldogasszony és a Szent Jobb 3/87
 L. Simon László a Nemzeti Múzeum új főigazgatója 5/139
 Márton Áron emlékére 1/144
 Megnyílt a Bessenyei György Emlékház a bihari Bakonszegen 6/6
 Megvásárolta a Batthyány család okleveleit a magyar állam 5/127
 Nemzeti emlékhely lett a rákosmezei Királydomb 1/10
 Petercsák Tivadar: A magyar képeslap története – Fitz József-könyvdíj 6/25
 Richly Gábor a Magyar Művészeti Akadémia új főtitkára 6/25
 Római játszótér, kelta emlékhely 2/26
 Somogy Polgáraiért Díjat kapott Bodó Imre 1/10
 Új elemek a nemzeti jegyzékben 2/144
 Újjáépítik a gyimesbükki Rákóczi-várat 6/43
 Vasúttörténeti kiállítóhely Kelenföldön 5/91
 HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA (Összeállította: Halász Péter) 1/136
 HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA (Összeállította: Halász Péter) 2/135
 HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA Válogatás a Hajdú-Bihar megyéről megjelent honismereti vonatkozású könyvekből (2013–2019) (Összeállította: Bényei Miklós) 3/129
 HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA (Összeállította: Halász Péter) 4/155
 HONISMERETI ÉVFORDULÓK 2022 (Összeállította: Halász Péter) 6/142
 A 2021. ÉV TARTALOMJEGYZÉKE (összeállította: Selmeczi Kovács Attila) 6/147
 Felhívások
 A millenniumi ünnepek. Kárpát-medencei középiskolai honismereti–művelődéstörténeti vetélkedő 5/140
 A Magyar Kultúra Napja, 2022. XXVI. pályázat 5/143
 Összeállította: *Selmeczi Kovács Attila*

Szeretteinek, barátainak
fizessen elő karácsonyi
ajándékként a
Honismeret
folyóíratra!

Báró Eötvös József és családtagjainak újratemetése

(Ercsi, 2021. november 6.)

Az Eötvös család tagjainak földi maradványai Ercsi római katolikus templomában

Spányi Antal, a Székesfehérvári egyházmegye püspöke a gyászmisét celebrálja

Dr. Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere az emlékezéséről mondja

Elindul a gyászmenet, élén a korabeli mintára készült gyászhintóval

A gyászhintót lovas hagyományőrző huszárok kísérik

A gyászszertartás és a megemlékezés a családi kápolna előtt folytatódik

L. Simon László, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója az emlékezését tartja

Az ünnepi kegyeleti esemény résztvevői

Elindulnak a koporsókkal a kriptához

A kápolnában látható kiállítás, amely röviden bemutatja báró Eötvös Józsefet és családját; kurátor: M. Lovas Krisztina

Az Eötvös József emlékére 1879-ben állított obeliszk

Báró Eötvös József sírkamrája a Honismereti Szövetség babérkoszorújával

A fényképeket készítette: *Debreczeni-Droppán Béla*

Falusi jelenet (Bihari Puhl Levente cikkéhez)

720 Ft

ittelsbachok Sisi családja

The Wittelsbachs - Sisi's Family

2021. 11. 26. – 2022. 02. 20.

WITTELSBACHER AUSGLEICHSFONDS

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

1088 Budapest, Múzeum krt. 14–16.

facebook.com/nemzetimuzeum, mnm.hu